

Meldcode Huiselijk Geweld en Mishandeling

Inleiding

Vanaf 2013 zijn hulpverleners verplicht om 'in actie te komen' bij vermoedens van huiselijk geweld en mishandeling. Bij de Stichting Welzijnswerk Sliedrecht (SWS) geldt dat niet alleen medewerkers, maar ook vrijwilligers 'in actie moeten komen' bij vermoedens van huiselijk geweld.

'In actie komen' betekent in deze meldcode dat de medewerker/vrijwilliger met de vermoedens van huiselijk geweld en/of mishandeling zelf geen actie naar buiten toe onderneemt, maar deze vermoedens op vertrouwelijke basis ter kennis brengt van de beroepskracht en/of de aandachtsfunctionaris.

Dit document beschrijft de handelwijze voor medewerkers en vrijwilligers van SWS die het vermoeden hebben, signalen krijgen of te maken hebben met huiselijk geweld en/of andere vormen van mishandeling.

Toepassing

Personen waar dit beleid betrekking op heeft:

- medewerkers die een arbeidsovereenkomst hebben en werkzaam zijn bij SWS;
- de aandachtsfunctionaris;
- vrijwilligers (zie hiervoor het vrijwilligersbeleid);
- stagiairs (zie hiervoor het stage beleid).

Voor wie is deze meldcode bedoeld:

- cliënten (en hun familieleden), die gebruik maken van de voorzieningen van SWS.

De documenten waar dit beleid betrekking op heeft:

- kwaliteitsbeleid.

Wat is mishandeling

Mishandeling is het toebrengen van letsel, pijn of andere handeling waardoor het slachtoffer lijdt. Dit lijden kan geestelijk en/of lichamelijk zijn. De pleger heeft een persoonlijke of professionele relatie met het slachtoffer, bijvoorbeeld als mantelzorger, hulpverlener, ouder, kind of ander familielid. We onderscheiden zes vormen van mishandeling. Verschillende soorten van mishandeling kunnen naast elkaar voorkomen.

Lichamelijke mishandeling

- Blauwe plekken,
- schrammen,
- zwellingen,
- fracturen,
- brandplekken: deze symptomen kunnen het gevolg zijn van lichamelijke mishandeling. Striemen aan polsen of enkels kunnen het gevolg zijn van fixatie. Een minder zichtbare vorm is het geven van te veel of te weinig medicatie.

Datum: 20-09-2013 Versie: 2.0	Revisiedatum: september 2014
Soort document: Meldcode	Proceseigenaar: Directeur
Auteur: Marijke Leendertse naar voorbeeld	Pagina: 1 van 5

Geestelijke mishandeling

Bij geestelijke mishandeling is er sprake van sarren, dreigementen, valse beschuldigingen, beledigingen of bevelen. Bij het slachtoffer leidt dit tot gevoelens van angst, woede, verdriet, schuchterheid, verwardheid of apathie.

Verwaarlozing

Lichamelijke verwaarlozing kan blijken uit ondervoeding, uitdroging, slechte hygiëne of wonden, als gevolg van doorliggen.

Geestelijke verwaarlozing is het gevolg van het negeren van aandacht, liefde en ondersteuning.

Financiële uitbuiting

Bij deze vorm van mishandeling gaat het vaak om ouderen en hebben we het over het wegnemen of profiteren van bezittingen van het slachtoffer. Te denken valt aan diefstal van geld, juwelen en andere waardevolle persoonlijke bezittingen, aan verkoop of gebruik van eigendommen zonder toestemming van het slachtoffer en aan gedwongen testamentveranderingen. Ook iemand financieel kort houden is een vorm van uitbuiting.

Seksueel misbruik

Personen kunnen het slachtoffer zijn van seksueel misbruik, zoals exhibitionisme, betasten van lichaam en verkrachting.

Schending van rechten

Hiervan is sprake wanneer de rechten van slachtoffers, zoals het recht op vrijheid, privacy en zelfbeschikking, worden ingeperkt. Bijvoorbeeld door post achter te houden, bezoekers weg te sturen en het slachtoffer te verhinderen het huis te verlaten.

Signalen

Er zijn meerdere signalen die kunnen wijzen op mishandeling, maar een of enkele van die signalen hoeft zeker niet altijd op mishandeling te duiden.

Signalen kunnen zijn:

- het slachtoffer of de verzorger geeft onsamenhangende en tegenstrijdige verklaringen voor lichamelijke verwondingen;
- de verzorger toont zich onverschillig voor het wel en wee van het slachtoffer;
- de verzorger vertoont verschijnselen van overbelasting;
- er wordt gescholden en geschreeuwd in aanwezigheid van arts of hulpverlener;
- het slachtoffer maakt een depressieve, angstige indruk;
- het slachtoffer geeft aan dat er veel mis is, maar wil er niet over praten;
- het slachtoffer ziet er onverzorgd uit en/of het huishouden is verwaarloosd;
- er verdwijnen goederen en/of geld van het slachtoffer;
- het slachtoffer krijgt geen gelegenheid om alleen met de hulpverlener te praten;
- betrokkenen proberen de hulpverlener buiten de deur te houden;
- er is een toenemend aantal schuldeisers;
- er is sprake van drank- en/of drugsmisbruik of andere verslaving.

Aandachtsfunctionaris

De aandachtsfunctionaris bij SWS is verantwoordelijk voor het in gang zetten van de meldcode.

Van de beroepskrachten van SWS wordt verwacht dat zij in alle contacten met cliënten attent zijn op signalen, die kunnen duiden op huiselijk geweld en/of andere vormen van mishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.

Bij vermoedens van geweld dient e.e.a. besproken te worden met de aandachtsfunctionaris.

Aan de hand van het gesprek wordt door de aandachtsfunctionaris het stappenplan in

Datum: 20-09-2013 Versie: 2.0	Revisiedatum: september 2014
Soort document: Meldcode	Proceseigenaar: Directeur
Auteur: Marijke Leendertse naar voorbeeld	Pagina: 2 van 5

werking gezet. De aandachtsfunctionaris is de regisseur van het stappenplan en is verantwoordelijk voor de vorming, beveiliging en bewaking van het dossier.

Van vrijwilligers wordt gevraagd om vermoedens van huiselijk geweld direct te bespreken met de verantwoordelijke beroepskracht. De beroepskracht zal dit vervolgens met de aandachtsfunctionaris bespreken waarna (zo nodig) het stappenplan in werking wordt gezet.

Het melden van vermoedens op zich is geen onderdeel van het stappenplan maar is bedoeld om de vermoedens of zorgen te bespreken zonder dat daar een officiële melding van wordt gemaakt. Voor het in werking stellen van het stappenplan is de aandachtsfunctionaris verantwoordelijk.

Stappenplan

Stap 1 Signalen in kaart brengen

De signalen die het vermoeden van huiselijk geweld en/of mishandeling bevestigen of ontkrachten worden vastgelegd in een dossier. Hierin worden ook de contacten over de signalen vastgelegd, evenals de stappen die worden gezet of de besluiten die worden genomen. Feiten en signalen dienen apart omschreven te worden. Het betreffende dossier is een intern document dat wordt opgeborgen in een afsluitbare dossierkast in een af te sluiten ruimte.

In het dossier worden eventuele hypothesen en/of bronnen vermeld als de informatie afkomstig is van derden. Ook gegevens die signalen tegenspreken worden vastgelegd. Mocht de aandachtsfunctionaris zorgen hebben over de omstandigheden waarin het slachtoffer zich bevindt, kan er nader onderzoek plaats vinden (zie Stap 2).

Stap 2 Collegiale consultatie

Door de aandachtsfunctionaris kan consultatie plaatsvinden met het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) of het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Indien het vermoeden betrekking heeft op kinderen onder de 18 jaar, wordt er direct een melding gedaan bij het AMK.

Bij het vragen van een advies onderneemt SHG zelf geen stappen. Als er direct besloten wordt tot melding, neemt SHG het onderzoek over. De aandachtsfunctionaris wordt wel op de hoogte gehouden van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Bij iedere stap in het stappenplan, kan de aandachtsfunctionaris besluiten om toch een melding te doen naar SHG.

Stap 3 Gesprek met de cliënt

In overleg met de aandachtsfunctionaris wordt besloten wie van de beroepskrachten binnen SWS het beste het gesprek kan voeren met de cliënt. Openheid en vertrouwen zijn belangrijke pijlers in het contact met de cliënt.

Wordt in het gesprek met de cliënt het vermoeden weggenomen, dan zijn er geen verdere stappen nodig. In situaties waarin door het voeren van een gesprek de veiligheid van cliënt, tevens betrokkene, in het geding zou komen, kan worden afgezien van een gesprek.

Het gesprek houdt in:

1. het doel van het gesprek aan de cliënt uiteenzetten;
2. het bespreken van de signalen (dat wil zeggen de feiten die zijn vastgesteld en de

Datum: 20-09-2013 Versie: 2.0	Revisiedatum: september 2014
Soort document: Meldcode	Proceseigenaar: Directeur
Auteur: Marijke Leendertse naar voorbeeld	Pagina: 3 van 5

- waarnemingen die zijn gedaan);
3. het uitnodigen van de cliënt om hierop te reageren;
  4. het zo nodig geven van een reactie en een interpretatie van wat je hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Stap 4 Afwegen van het geweld of mishandeling

De aandachtsfunctionaris weegt op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en/of van het gesprek met de cliënt, het risico op huiselijk geweld of mishandeling af. Tevens worden de aard en de ernst van het huiselijk geweld en/of mishandeling afgewogen.

Stap 5 Beslissen, hulp organiseren en/of melden

In deze fase komen de beroepskracht en de aandachtsfunctionaris tot een besluit, daarbij zo nodig ondersteund door een of meer deskundigen.

Zijn beroepskracht en aandachtsfunctionaris, op basis van de afwegingen in stap 4, van mening dat zij de cliënt en het gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling kunnen beschermen dan:

- organiseert de beroepskracht de noodzakelijke hulp;
- volgt de beroepskracht de effecten op van de noodzakelijke hulp;
- doet de beroepskracht alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld en/of de mishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken met de cliënt:

Blijkt dat je als beroepskracht de cliënt niet of voldoende tegen het risico op huiselijk geweld en/of mishandeling kunt beschermen of is er twijfel of er voldoende bescherming hiertegen kan worden geboden:

- sluit bij de melding dan zoveel mogelijk aan bij de feiten en de gebeurtenissen en geef duidelijk aan als de informatie die je meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij de melding met SHG, wat je na de melding kunt doen om de cliënt en de gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of mishandeling te beschermen. Dit moet wel vallen binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden van de Stichting.

Bespreek als beroepskracht de melding vooraf met de cliënt en:

1. leg uit waarom je van plan bent een melding te doen en wat het doel daarvan is;
2. vraag de cliënt uitdrukkelijk om een reactie;
3. in geval van bezwaren van de cliënt, overleg dan op welke wijze je tegemoet kan komen aan deze bezwaren;
4. is dat niet mogelijk, weeg dan de bezwaren af tegen de noodzaak om de cliënt of het gezinslid te beschermen tegen de impact van de maatregelen. Betrek in de afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de cliënt en het gezin door het doen van een melding daartegen te beschermen;
5. doe een melding indien de bescherming van de cliënt of het gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de cliënt over de melding kun je als beroepskracht afzien:

- als de veiligheid van de cliënt, die van jezelf of die van een ander in het geding is;
- als je goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt daardoor het contact met jou als beroepskracht of met de Stichting zal verbreken.

Datum: 20-09-2013 Versie: 2.0	Revisiedatum: september 2014
Soort document: Meldcode	Proceseigenaar: Directeur
Auteur: Marijke Leendertse naar voorbeeld	Pagina: 4 van 5

Stap 6. Afronden en nazorg.

Na een melding of verwijzing naar de hulpverlening zijn niet alle problemen gelijk opgelost. Het blijft belangrijk om alert te zijn.

De gebeurtenissen en de gevolgde procedure worden geëvalueerd en indien nodig worden verbeteringen in de procedure of afspraken aangebracht. De aandachtsfunctionaris zorgt voor een anonieme registratie van het aantal meldingen dat via het stappenplan is gevolgd. Dit om vast te stellen hoe vaak vermoedens van huiselijk geweld en mishandeling binnen SWS voorkomen.

Datum: 20-09-2013 Versie: 2.0	Revisiedatum: september 2014
Soort document: Meldcode	Proceseigenaar: Directeur
Auteur: Marijke Leendertse naar voorbeeld	Pagina: 5 van 5